

Mérnökcéh — egyelőre egyesületként

Magasabb szakmai mércével

Azon aligha lenne érdemes vitatkozni, hogy társadalmunk az elmúlt negyven esztendőben erkölcsileg is megingott. A társadalmi válság nem kímélte a különféle szakmák, mesterségek képviselőit sem. Így azután nem is csoda, ha ma egyre-másra jönnek létre az önszerveződő csoportok egy-egy szakmán belül, hogy a hivatás etikai védelmében tegyenek valamit. A háború előtti Magyarországon sok egek érdekében képviselői tömörülés mellett a mérnököknek is volt kamarájuk. Azután szép csendben elhalt. Pontosabban nem élesztették újjá. Más néven szakszervezetként „üzemelt” a mérnökök és műnőkök érdekvédelmi szervezete az elmúlt negyven esztendőben.

— A politikai hatalomnak nem volt érdeke, hogy a szakma szerveződjön. Sőt! Szántszándékkal igyekeztek szétverni mindenféle mozgólódást, hogy senki se tudjon ellentmondani a központi akaratnak — mondja Kovács Gábor, a néhány hónapja ismét életre keltett mérnökkamara elnökségi tagja.

— És ha mégis összeálltak volna?

— Akkor a politika gondoskodott volna „megbízható” vezetőről. Most érett meg az idő arra, hogy újból létrehozzuk a mérnökök céhét, Budapesten tavaly tavasszal, Szegeden pedig decemberben alakult meg a mérnökkamara.

— Hányan tartották eddig fontosnak, hogy belépjenek?

— Összesen négyezer tagot számlálunk országsszerte, Csongrád megyében most negyszázán vagyunk. Ez az itt élő mérnököknek egyelőre csak tíz százaléka.

— Mi most a legfontosabb tennivalójuk?

— Az etikai kódex kidolgozása. Szigorúan szakmai szervezet vagyunk, egyelőre egyesületként működünk. Védeni akarjuk a mestersé-

get, de ezzel van a legtöbb gondunk. Ha túl magasra állítjuk a mércét, a tagok rosszállni fogják a szigort. Azt mondják, könnyű gazdag társadalomban etikusan lenni, de próbáljuk meg ezt szegény országban! Szinte minden hivatás prostitúcióldott mára.

— A szakma ellen vétőket megbünteti a kamara?

— Ez nem ilyen egyszerű. Mi csak a tagokat marasztalhatjuk el. Átfogó kamarai törvény kellene. Régen a szakértői és magántervezői engedélyeket is ez a szervezet adta ki. Mi tudjuk itt helyben, hogy ki mire alkalmas.

— Hivatását tekintve ön vízimérnök. Az elmúlt évben elég sűrűn támadták a szakmáját.

— Nem akarunk védekezni a minket ért vádak miatt. Tévedés lenne általánosítani. A szakmán belül is óriási viták folytak a vízlépcső mellett és ellen.

— Helyi ügyekben mikor hallatja hangját a kamara?

— Június közepén kerekasztal-beszélgetést tervezünk a szegedi vízközművek helyzetéről és a környezetvédelmi gondokról.

— Úgy tudom, maig tisztítatlanul megy a szennyvíz a Tiszába!

— Jól tudja. Az elmúlt időben a vizet is megvehették a közérdeket, pedig a vízfolyás nem ismer ilyet. Új gondolkodásmódra lesz ezen a téren is szükség. Egy biológiai szennyvíztisztítót sem Szeged, sem a vízművek nem képesek egymaga megépíteni. Többek között erről beszélgetünk majd szakemberekkel, a pártok képviselőivel. A megoldás ugyanis egyre sürgetőbb. Rendszeresen működik majd a kamara klubja. A vízművek klubhelyiségében minden szerdán délután várjuk a műszaki érdeklődésű embereket.

R. G.

Konzervatórium lesz Szegeden

Az érettségizők tablóján még egymás mellett láthatók, de egyikük jobbra, másikuk balra néz. A szegedi zenei élet két vezető személyiségének útjai ezentúl végképp szétválnak...

A történet egyik szála az oktatásügyben annyira megszokott (mert időről időre visszatérő, és „oktatási reformnak” nevezett) szervezeti változásról szól. A zeneoktatást egy hatvanas években született rendelet a közoktatásnak megfelelő struktúrába szervezte át. Ezen változtatni minisztériumi „bürokraták” és zeneintézményi vezetők törekvése volt. A rendszerváltás kellős közepén, amikor a régi minisztériumi emberek már saját pályájuk egyengetésére figyeltek, az újakat pedig még nem nevezték ki — valóra vált egy néhány éve szorgalmazott szervezeti változás: a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola zenetanárképző intézetét egy éve megszüntették, a Tömörkény gimnáziumnak a zeneművészeti szakközépiskolai tagozatát fől számolták, s Szegeden 1990 szeptemberétől létrehozzák a konzervatóriumot. Így létrejön egy olyan zenei intézmény, melynek párja nincs az országban sem, mert a másik kismélt városban, Debrecenben nem alakítják ki saját konzervatóriumukat. Ez az újfajta alakulat tovább színesíti a zeneoktatás intézményhálózatát.

A konzi nem konzervatív

— Az, hogy hatalmi vákuumhelyzetben sikerült elérni a konzervatórium létrehozását, nem igaz — vélekedett Weninger Richárd, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola szegedi tagozatának vezetője, a szegedi konzervatóriumnak a Zeneakadémia rektora által kijelölt, de még nem kinevezett igazgatója. — A teljes magyar felsőoktatási reform része ez. A zeneoktatás megújításához járul hozzá a konzervatórium, mely a zeneiskolaitanár-képzést helyezi új alapokra. A zeneművészeti főiskola hat tagozata közül, jó szakmai hírneve alapján, a szegedi és a debreceni kapta meg a bizalmat, hogy konzervatóriumává váljon. Mi előbb léptünk, így Szegeden pénz is van az elképzelések megvalósításához — nem úgy, mint Debrecenben. A konzervatórium jelenleg a Zeneakadémia főnhatósága alá tartozó intézmény, de a távlati cél az, hogy önállósuljon, a szegedi konzervatórium a zeneoktatás regionális központjává váljon, bekapcsolódjon az európai zenei vérkeringésbe. Ehhez az szükséges, hogy jól éljünk azzal a lehetőséggel, melyet a konzervatóriumunk átalakulása biztosít: egyetemi szintű képzést adjunk, magasan kvalifikált zenei szakemberek képzésével, helyben biztosítsuk saját utánpótlásunkat, s az intézmény egésze lehetőséget adjon tartalmas zenei műhelymunkára.

A konzervatórium(ok) létrehozásának kezdeményezése „magasabb szinten” történt — többek között a Zeneakadémia egyetemi tanácsa és rektora, Soproni József indítványára. Szegeden a tanácselnök-helyettes, Müller Józsefné nevéhez köthető a szervezés elindítása. A városi tanács vezetője talán elsősorban azért értett egyet az új zeneoktatási intézmény létrehozásával, mert így „megszabadult” egy leromlott állagú épülettől, a zeneművészeti szak-

középiskola Lenin körüti épületének felújítását ígérte a Zeneakadémia. Erre a célra ugyanis a Művelődési Minisztérium 25 millió forintot „áldoz”. (Megjegyezzük, hogy a minisztériumnak és a városi tanácsnak nem volt pénze a szakközépiskolának is otthont adó épület állagának megővására — eddig. A konzervatórium, persze más [?], mert egy új intézmény...) A felújítás — mint Weninger Richárdtól megtudtuk — 1991 tavaszán kezdődhet. A városi tanács ugyanakkor átadta a Lenin körüti iskola mellett álló épületet a létesülő konzervatóriumnak, hogy így (is) támogassa. Az ottani 15 új tanteremmel, könyvtárral, hangszerjavító műhellyel, ifjúsági klubbal és büfével jelentősen javulnak a zeneoktatás feltételei.

A „klasszikus” zenei konzervatóriumok az alsó- és középfokú képzést kapcsolják egybe. A Szegeden megvalósuló intézménybe — a nyolc előkészítő osztály után — 10 esztendő korukban nyerhetnek felvételt a zenei pályára alkalmas gyermekek, s nyolc évig tanulhatnak itt. Így nem lesznek törések a gyermek zenei fejlődésében, mert azonos követelményrendszer alapján, ugyanazon pedagógusok segítik tehetségük kibontakoztatásában — alsó-, közép- és felsőfokon, valamint az egyetemi ágazaton, ami a főiskola majd minden tanszékén lehetséges.

Újítás — „tisztálódással”?

Szó esett a konzervatórium létrehozását ösztönző körülményekről, az intézmény előnyeiről — a leendő vezető, a városi tanács, a leendő tanulók szempontjából. Az „emberi tényezőről”, a pedagógusok hangulatáról, a történet másik fontos száláról azért szólnunk csak most, mert az átszervezésben is ezt tekintették — ismerős megszokásból — utolsó szempontnak. A konzervatórium leendő tanárait — a zeneművészeti főiskola és a zeneművészeti szakközépiskola oktatóit — szinte kész tények elé állították.

Tartottak néhány értekezletet — emlékezett vissza az egyik zenetanár —, ahol felvetéseinkre és kérdéseinkre — mennyi túlóra lesz, a tanárok hangverseny-lehetőségét biztosítják-e, a gyerekek milyen diplomával zárják tanulmányaikat — érdemi válasz nem hangzott el, csak a két intézmény összevonnásának gazdasági indokait ismételgették. Jellemzőnek tartom, hogy februárban bejelentették a szervezeti változás tényét, májusban pedig egy nyilatkozat aláírásával kellett hitelesítenünk: tudomásul vesszük, hogy szeptembertől egy új intézmény tanárai vagyunk. Tehát a véleményünket nem kérték ki a konzervatórium létrehozásáról, az új intézmény vezetői állására pályázatot nem írtak ki.

— A Tömörkény gimnázium zenei részlegének tanári kara az első hivatalos tájékoztatást a konzervatórium tervéről 1989 elején kapta — reagált a tanári véleményre Weninger Richárd —, majd a tanév elején a Zeneakadémia rektora ismertette elképzeléseit.

Így — az „oktatási reform” keretében — a Tömörkény gimnázium és művészeti szakközépiskola saját tanárainak egy részét átadta egy másik intézménynek, a konzervatóriumnak. Az áthelyezett tanároknak két lehetőségük volt: vagy el-

fogadják az új státust (az intézmény új vezetésével együtt), vagy veszik a munkakönyvüket. A Tömörkény gimnázium zeneművészeti tagozatának igazgatóhelyettese, Rozgonyi Éva már az első, tájékoztató jellegű értekezleten kijelentette: nem kíván az új intézményben dolgozni, mert „zeneileg és emberileg sem” látja lehetőségét annak, hogy együttműködjön a konzervatórium új vezetésével. Úgy gondolta, hogy zeneakadémiai végzettsége, 25 éves zenepedagógiai munkássága, a zeneművészeti szakközépiskolában és a gimnázium ének-zene tagozatáért kifejlesztett, iskolaépítő tevékenysége lehetővé teszi számára, hogy hivatását „énektanárként” továbbra is gyakorolhassa — a Tömörkény gimnáziumban. Arra számított, hogy az iskola, melynek általa vezetett kórusa az idén elnyerte Az év kórusa címet, továbbra is épít munkájára. Úgy tűnik, tévedett. Május közepén, mikor a Művelődési Minisztérium által meghirdetett állásokra pályázni már nem lehetett, az igazgatóhelyettes egy papírt talált az asztalán, melyen aláírásával kellett volna hitelesítenie: státusostul, iskolabütorostul immár az új intézményhez tartozik. Az eljárás jogilag támadhatatlan, emberileg és szakmailag azonban megkérdőjelezhető.

Az eljárás emberi oldala hiányos

— Azok után, amit Szegeden zenei és egyéb vonatkozásban tevékenykedtem, csupán „költségvetési tételként” kezelnek! A huszadik század végén nem óhajtok adásvétel tárgya lenni — mondta keserűen Rozgonyi Éva, aki évtizedek óta vezeti a külföldön is többször sikerrel szereplő szegedi Bartók kórust, akinek szakmai hozzáértését azzal is elismerték, hogy a Nemzetközi Kodály Társaság titkára volt.

— Amit én tehettem, megtettem — tárta szét karját dr. Kühn János, a Tömörkény gimnázium igazgatója —, a város felé jeleztem a történeteket. A zeneművészeti szakközépiskola minden státusát át kell adnom a konzervatóriumnak. Munkáltatóként nincs jogcímem arra, hogy az igazgatóhelyettest itt tartsam, nincs elegendő bér és óraszám, meg egyébként is: két, igaz, gyese levő ének-zene szakos pedagógusnak kell biztosítanom a munkalehetőséget.

A szakmailag magasan kvalifikált, zenei elkötelezettségéről nevezetes Rozgonyi tanárnőt „nehéz embernek” nevezik — elsősorban azok, akikkel zenepedagógusként, vezetőként ütközött. Tanítványai, kollégái, a Bartók kórus tagjai tiltakoznak a tanárukat, a nemzetközi hírű művészt, a nagy tehetségű karnagyot ért méltánytalanság miatt.

— A múlt még nem múlt el? — kérdezték. — Változatlanul jobb, kellemesebbek a „sima szürkék”, mint a nagy egyenlőségek, akik persze „összeférhetetlenek”? Csak nem így állnak bosszút, akik még megtehetik — lévén politikai vákuumhelyzet?

Fölbukkant (ismét) egy jelenség a meghaladottnak kikiáltott múltból. Szeged ismét arra készül, hogy megvált egy, hírét öregbítő művészegénységtől?

Újszászi Ilona

Az Arany legenda

Ha a magyar olvasó ezt a címet hallja: Arany legenda, minden bizonnyal rögtön a Toldi szerzőjére gondol. Csakhogy ezt a könyvet Jacobus de Voragine írta; aki 1230 és 1298 között élt, így aztán még csak esélye se volt rá, hogy a mi Aranyunkat ismerje.

E könyvnek — mely három évszázad olvasmánya volt és Arany legendának nevezték a szerző címado szándéka ellenére — Genoa érke az írója. Sokáig Historia Lombardica néven idézték a művet, mert az utolsó legendához, Pelagius pápa életéhez a longobárdok krónikáját kapcsolta Voragine.

A Legenda Aurea több

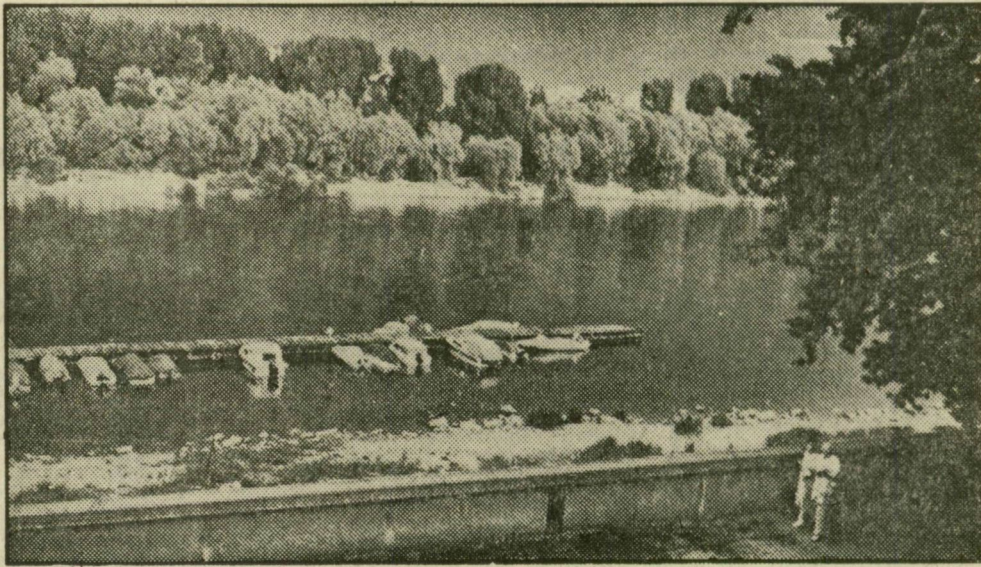
mint ezer év irodalmát tömöríti és szövi egységbe, melyhez természetesen a Biblia szolgáltat alapot. A legenda legmélyebb rétegei a Szent Atyák írásából és a szent mártírok történeteiből épülnek fel. A legelső réteg felett a nagy keresztény gondolkodók s rendalapítók munkái következnek. Az egész építmény alaprajzát az egyházi év alkotja, a karácsonyi, húsvéti és pünkösti ünnepkör hármas tagoltságával, s ebben szentel oltárt a szerző az egyház szentjeinek, hiszen a gyűjtemény címeinek rendeltetéséből is ki derül; a könyv arra szolgál, hogy a kolostorok lakóinak jámbor olvasmányt adjon. E könyv igazolja a középkor

rejtett s ez idáig feltételezett titkát, hogy ugyanis a világtól való elfordulás szigorú századaiban a szépség tovább maradt az emberekben, mint a világ megközelítésének és megtartásának módja.

Tehát itt a világgal állunk szemben, egy olyan világgal, melyet kinek a képzelete népesíti be, melyben kinek mélységesen megélt valóság válnak legendái, mítoszai — s itt feltárul a középkor szépprózájának egyetlen foltja, mely a szépség mintáját adja.

A könyv az 1942. évi kiadásának változatlan szövegével jelent meg — W. Petrolay Margit fordításában.

P. Sz.

Vihar előtt...

Somogyi Károlyné felvétele